

Siyaset Felsefesine Giriş

Birey, toplum, devlet ve uluslararası ilişkiler bağlamında siyasi ideolojiler

Alexander Moseley ekonomi ve siyaset bilimi öğreniminin ardından Edinburgh Üniversitesi'nde felsefe doktorası yaptı, Harlaxton College'da verdiği İngiliz tarihi, ekonomi ve felsefe dersleriyle disiplinlerarası çalışmalarını derinleştirdi. Felsefe alanında Aristoteles ve John Locke biyografileri de dahil olmak üzere çok sayıda esere ve makaleye imza atan Moseley'in akademik çalışmalarının yanı sıra yayınlanmış iki romanı bulunmaktadır. Kurucusu olduğu eğitim kurumunda çeşitli düzeylerden öğrencilere danışmanlık hizmeti veren, bir yandan da felsefe alanındaki çalışmalarını sürdüren Moseley'in *Adan Z'ye Felsefe* adlı eseri 2008 yılında Türkçede yayınlanmıştır.

Siyaset Felsefesine Giriş

Birey, toplum, devlet ve uluslararası ilişkiler bağlamında siyasi ideolojiler
Alexander Moseley

Özgün adı

An Introduction to Political Philosophy

© Alexander Moseley, 2008

© Metropolis Yayıncılık, 2020

ISBN 978-605-06781-1-6

Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının izni olmaksızın mekanik ya da elektronik hiçbir yolla çoğaltılamaz ve başkalarına iletilemez. Tüm hakları saklıdır. Eserin hakları Nurcihan Kesim Telif Ajansı aracılığıyla Bloomsbury Publishing'den alınmıştır.

İngilizce aslından çeviren: Banu Karakaş

Yayına hazırlayan: Onur Öztürk

Düzeltili: Cansen Mavituna

Kapak tasarımı: Beste Doğan

Baskı ve cilt: Ana Basın Yayın

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. 2622. Sk. Güven İş Merkezi No:6/13

Bağcılar / İstanbul Tel: (212) 446 0599

Sertifika no: 20699

Birinci baskı: Kasım 2020

Metropolis Yayıncılık

Hobyar Mah. Cemal Nadir Sk. No:16/27 Çağaloğlu 34112 İstanbul

(212) 511 9102 | info@metropoliskitap.com

www.metropoliskitap.com

Sertifika no: 47890

Siyaset Felsefesine Giriş

Alexander Moseley

Çeviri: Banu Karakaş

METROPOLiS

İçindekiler

	Giriş	7
I	Devletçilik	11
II	Realizm	41
III	Muhafazakârlık	65
IV	Sosyalizm	89
V	Liberteryenizm	119
VI	Liberalizm	141
VII	Anarşizm	167
VIII	Çevrecilik	203
IX	Uygulamalı Siyaset Felsefesi	225
	Hukuk	
	Savaş	
	Küreselleşme	
	Enternasyonalizm ve milliyetçilik	
	Ayrılma hakkı	
X	Kim kimdir, kısaca ne demiştir?	261
	Kaynakça	277
	Dizin	283

Giriş

Siyaset felsefesi bireyle ve bireyin başkalarıyla kurduğu ilişkiyle ilgilenir, bunun için de belli başlı sorular sorar. Örneğin, bireyin içinde yaşadığı toplumdaki konumu nedir? Bireye ve topluma ayrı ayrı veya birlikte tanınabilecek haklar, ayrıcalıklar, yüklenilecek sorumluluklar veya görevler nelerdir? Kanunları veya davranış kurallarını belirleyecek zorlayıcı bir güç olmalı mıdır? Eğer olacaksa, bu güç insanlar arası ilişkilere müdahalede bulunurken ne ölçüde adil olabilir? Adalet hangi ilkeler üzerine kurulmalıdır? Devletler arasında herhangi bir ilişki bulunmalı mıdır ve bu ilişkinin biçimi nasıl olmalıdır? Kısacası siyaset felsefesi, toplumun bir parçası olan birey için ne tür bir hayatın uygun, iyi ve adil olabileceğine ilişkin sorular sorar.

Siyasete dair söylemler, insanın ve toplumun doğasıyla ilgili mefhumlardan tutalım, başkaları üzerinde egemenlik kurmanın gerekçelendirilmesi gibi toplumsal ve ahlaki sorunlara yönelik tahmini yanıtlara varan geniş bir alana yayılır. Kuramlar bütün ayrıntılarına varana dek tek tek incelendiklerinde belli noktalarda birbirlerinden ayrılırlar: Bu noktalar, kuramcılar tarafından (her ne kadar bu tür tanımlamalardan kaçınınsalar da) insan do-

ğasının nasıl tanımlandığına, bireye içinde yaşadığı grup bağlamında nasıl bir konum atfedildiğine ve insanlar arasında ne tür ilişkilerin kurulabildiğine ya da muhakkak kurulduğuna dair sorulardır. Siyaset kuramcıları, eğer bir devlet olacaksa, bunun ne tür bir devlet olması gerektiği ve bu devleti neyin haklı veya meşru kıldığı konusunda birbirinden farklı fikirler öne sürerler. Buna bağlı olarak da devletin diğer devletlerle ve kendi yetki sınırlarının dışındaki halklarla nasıl ilişkilmesi gerektiği konusunda da fikir ayrılıkları ortaya çıkar.

Nasıl ki etik, ahlaka dair daha derinlikli düşünce ve değerlendirmelerin uygulamaya geçirilmesiyle, siyaset de siyaset felsefesinin uygulanmasıdır. Siyasetçiler halkın veya bütün dünyanın çıkarına olduğunu öne sürdükleri tasarıları (henüz evrenin çıkarlarından söz edecek kadar kibirli birine rastlamadık) ve izledikleri politikalar ile her gün manşetleri işgal ediyorlar. Kimilerine göre siyaset dünyayı daha iyi bir yer haline getirmek için en uygun yöntemken, kimilerine göreyse hayatı daha da zorlaştırmaktan başka bir işe yaramıyor; tabii bu iki uç yaklaşımın arasında başka pek çok görüş de var. Ben burada siyasetin dünyayı daha iyi bir yer yapıp yapamayacağını tartışmayacağım; siyasetin aslında buna uygun olup olmadığını ve şayet değilse neden uygun olamayacağını veya uygunsu hangi koşullar altında uygun olabileceğini değerlendirme işini okura bırakıyorum. Ancak yeri geldiğinde, ele aldığımız kuramları kendi ideallerine dayanarak eleştirmekten de kaçınmayacağım. Siyasetin kullandığı (hatta bazen sustimal ettiği) daha derinlikli sorulara ve fikirlere bakmak içinse felsefenin, bu kitap özelinde de siyaset felsefesinin alanına girmemiz gerekiyor.

Siyaset felsefesine giriş yapmak için kullanılacak birkaç farklı bakış açısı bulunuyor; hepsinin de kendine has avantajları ve dezavantajları var. Benim seçtiğim yolsa, önermelerin dayanağını oluşturan en temel fikirlere ulaşım için siyasi fikirleri en özlü biçimleriyle ele almak. Bu sayede bu fikirlerin vardığı çıkarımları, belli düşünürlerin bunları benimseyip benimsememesinden ba-

ğimsız olarak görme imkânı bulabiliriz. Gündelik hayatta insanların siyasi tutumları, dikkatli bakıldığında birbiriyle pek örtüşmediği anlaşılabilir. İdealleri aynı potada eritir çoğu zaman. Bunun muhtemel iki sebebi var: Ya benimsedikleri fikirleri yakından inceleme zahmetine girmemişlerdir (halbuki Sokrates sorgulanmamış bir hayatın yaşanmaya değer olmadığını üstüne basa basa söylemişti) ya da tutarlılık, süreklilik veya ilkeli bir yaşamdansa güç veya mutabakat peşindedirler. Ne var ki çelişkileri çözüme kavuşturma uğraşı yalnızca profesyonel felsefecilere bırakılmamalıdır. Çelişkili, tutarsız ve dağınık fikirlerin karmaşasına kapılmış bir hayat sürmeye razı olursak, ikiyüzlülüğün ve akıldışılığın yol açtığı zorluklara da davetiye çıkarırız. Zaten çabucak dağılan dikkatimizi o an için ne yakaladıysa ona göre yaşarız; bir işten bir işe, bir davadan başkasına, bir bildiriden ötekine savrulurken, en son benimsediğimiz görüş her neyse onu kendi emelleri için kullanabilecek envai çeşit laf cambazına karşı da giderek daha savunmasız hale geliriz. Her geçen gün daha da belirginleşen siyasi yetersizlik psikolojisinin meraklı zihinleri kafa karışıklığıyla, umursamazlıysa can sıkıntısıyla baş başa bıraktığı bugünlerde, liderler ve düşünürlerce savunulan siyasi fikirleri ve söylemleri berrak bir şekilde görebilmek için kuramları iyi öğrenmemiz gerekiyor. Umuyorum ki bu kitap, bir yandan okuru konuyla ilgili düşünmeye sevk ederken bir yandan da mevcut siyasi keşmekeşi anlayabilme yolunda kullanılabilir entelektüel donanımı sağlayacaktır.